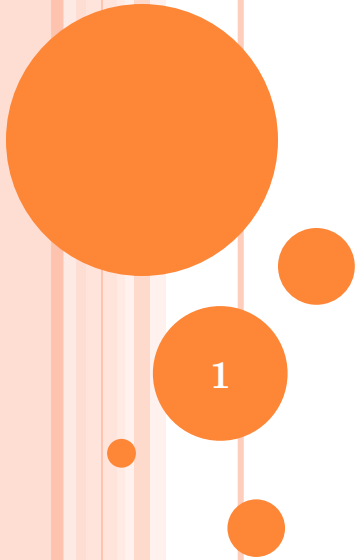

KÜLTÜR

KÜLTÜR TANIMI

- İnsanın kendinden önceki nesillerden devraldığı, kısmen geliştirdiği ve kendinden sonraki nesillere aktardığı sosyal bir miras,
- **Kendinden önceki nesillerden öğrendikleri, ürettikleri, paylaştıkları, bir sonraki kuşağa devrettikleri tüm varlık ve değerler,**
- Tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde oluşturulan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada ve gelecek kuşaklara iletmede kullanılan araç ve nesnelere,
- **Kültür, bir toplumda;**
  - ✓ Eğitimin,
  - ✓ Bilimin,
  - ✓ Üretimin,
  - ✓ Güzel sanatların,
  - ✓ İlerlemenin,
  - ✓ Kalkınmanın,
  - ✓ İnsanlık ve toplum anlayışının,

GELİŞİM DÜZEYİNİ DE GÖSTERİR.
- İlkel kabileler dahil kültürsüz toplum yoktur,

KÜLTÜRÜN ÖZELLİKLERİ

1.Kültür toplumsaldır,

- ✓ Kültür doğuştan yoktur, insan kültürün içine doğar,
- ✓ Sosyal miras,
- ✓ Gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun, her toplumun kültürü vardır,

2.Kültür öğrenilir,

3.Kültür değişebilir;

- ✓ Ekleme ve çıkarma yapılır,
- ✓ Maddî kültür, manevî kültürden daha kolay değişir,

4.Kültür kuşaktan kuşağa aktarılır ve süreklidir,

- ✓ Dil(özellikle yazılı olan),
- ✓ Süreklilik gelenek ve göreneklerle olur,

5.Kültür, ihtiyaç gidericidir,

6.Kültür öğeleri arasında uyum mevcuttur,

7.Kültür, kurallar sistemidir,

8.Kültür ayrı parçalardan oluşur, bunlar bütünleşerek genel kültürü yapar,

9.Parçaların birbirine uyumlu bağlanması KÜLTÜREL BİRLEŞME-ENTEGRASYON'dur,

10.Kültür, insanları bütünleştirici, birleştirici ve kaynaştırıcıdır,

11.İnsan kültürü yaratır, kültür de insanı biçimlendirir,

KÜLTÜRÜN FONKSİYONLARI(İŞLEVLERİ)

- 1.Kültür bir toplumu,diğerinden ayırır,
- 2.Kültür bir topluma ait değerleri bünyesinde toplar;
Aynı kültürü paylaşanlar ortak toplumsal görüşe sahiptir,
- 3.Kültür bir sosyal dayanışma aracıdır,
- 4.Kültür koordinasyonu sağlar;Bireylerin davranışları arasında eşgüdüm sağlar,
- 5.Kültür sosyal kişiliğin oluşmasını sağlar;
  - ✓ İyi-kötü,
  - ✓ Doğru-yanlış,
  - ✓ Güzel-çirkin, kültür belirler,
- 6.Kültür,grup ve toplum hayatını düzenler,

KÜLTÜR KALIPLARI

1.DEĞERLER;

- Toplumsal davranışların İYİ, DOĞRU ve YARARLI olduğunu belirten hükümler,
- Kültürleme yoluyla yurttaşlarca içselleştirilir,
- Her toplumun kendine özgüdür,
- ✓ Yasal kurallar,
- ✓ Gelenek, görenekler,

2.NORMLAR;

- Değerlerin korunması, toplumun düzeni için yaptırım olan kurallar sistemi,
- Ödül ve ceza ile güvence altına alınır,
- Kınamadan ağır hapis cezasına kadar farklı yaptırımlardır,
- ✓ Yasal cezalar,
- ✓ Kınamalar,

KÜLTÜR TÜRLERİ

1.Maddi ve Manevi Kültür;

a.Maddi Kültür;

- ✓ Teknolojik gereçler,
- ✓ Bilimsel ürünler,
- ✓ Tarım ürünleri,
- ✓ Sanat eserleri,
- ✓ Bina,makine, alet, Fabrikalar vb.

b.Manevi Kültür;

- ✓ Değer ve Normları,
- ✓ Örf, Adet,
- ✓ Gelenek, Görenek,
- ✓ Ahlak kuralları,
- ✓ İnanç(Din),
- ✓ Ulusal ideolojiler vb.

KÜLTÜR TÜRLERİ

2.Genel Kültür ve Alt Kültür;

a.Genel Kültür; Her toplumun(ülkenin) yalnızca kendine özgü kültür özellikleri,

- ✓ Gelenekler,Görenekler,
- ✓ İnanç vb.

b.Alt Kültür; Bir ülke içinde bir grubun kendine özgü değerleri, kuralları, tutumları, giyim-kuşamları ve etik yaklaşımları,

- ✓ Sağlık çalışanları,
- ✓ Öğretmenler,
- ✓ Polisler vb.

KÜLTÜR TÜRLERİ

3.Kültürün Figüratif Yönü;

a.Postfigüratif Kültür; Sonradan öğrenilen, insanların atalarından öğrendiği kültür,

b.Kofigüratif Kültür; Toplu yaşamda insanların birlikte olmaları sonucu öğrenilen kültür, insanların akranlarından edindiği kültür,

c.Prefigüratif Kültür; Yaşlıların gençlerden öğrendiği kültür, yaşlıların yarattığı kültürel değerleri benimsemesi, yeni ve eski kültürün birleşmesi,

KÜLTÜR TÜRLERİ

4.İdeal Kültür ve Gerçek Kültür;

Olması gerekenle, var olan kültür arasındaki fark,

a.İdeal Kültür;

- ✓ İnsan hakları,
- ✓ Hak ve özgürlükler,
- ✓ Eğitimde eşitlik,

b.Gerçek Kültür;

- ✓ İnsan haklarının çiğnenmesi,
- ✓ Hak ve özgürlüklerin yetersiz olması,
- ✓ Eğitimde eşitliğin sağlanamaması,

- Örneğin, eşitlik değeri üzerinde özellikle duran bir toplumda eğer milyonlarca insan gerçekte açlık ve sefalet içersinde yaşıyorsa ideal ve gerçek kültür arasında farklılık var demektir.
- Veya benzer bir biçimde demokratik hak ve özgürlükler üzerinde özellikle duran bir toplumda, bireylerin seçme ve seçilme özgürlükleri yoksa burada da ideal ve gerçek kültür farklılığını görebiliriz.

YÜKSEK KÜLTÜR

- Kültür içindeki bir farklılık da aynı toplum içinde yaşayan elitler ile geniş halk tabakalarının sahip olduğu norm ve değerlerdeki ayrılıklarda yatar.
- Toplum içinde **özel bir yaşam biçimi, zevkleri, alışkanlıkları olan küçük bir elit grubun** sahip olduğu kültüre **yüksek kültür** denilir.
  - **Örneğin,** üst sınıfların yaşantı biçimleri, **klasik müziğe düşkünlükleri, resim ve heykel sanatıyla ilgilenmeleri** yüksek kültürün temel değerleri olarak betimlenir.

YAYGIN KÜLTÜR

- Büyük halk kitlelerinin benimsediği yaşam biçimi, zevkler, farklı değerler yer alır ki buna da **yaygın kültür** denilmektedir.
  - **Örneğin,** televizyon seyretmek, maça gitmek, aile aktivitelerine katılıp birlikte gezmek, macera filmleri seyretmek, sokaktaki köfteciden köfte ekmeek yemek gibi.

ALT KÜLTÜR

- Alt kültür toplumun temel kültürel değerlerini paylaşan ancak bunun dışında kendini diğer gruplardan ayıran değer, norm ve yaşam biçimleri olan gruplardır.
  - **Örneğin**, dünyanın birçok ülkesinde gençliğin, ırkların, etnik grupların oluşturdukları **çeşitli alt kültürler** mevcuttur. Daha küçük alt kültürler, üniversite kampüslerinde veya uyuşturucu madde kullanan insanlar arasında görülebilir.
- Alt kültür üyelerinin diğer alt kültürlerle etnosentrik tutumları vardır. Yani **kendi alt kültürünü üstün görüp diğerlerini aşağılarlar**.
- Alt kültürler arasındaki farklılıklar büyüdükçe bu gruplar arasındaki **sosyal çatışmaların derecesi de** artar.

ALT KÜLTÜRLER

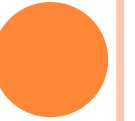

KARŞIT KÜLTÜR

- Karşit kültür (counter culture) ise bir **alt kültür olup** değer, norm ve yaşam biçimleri açısından içinde yaşanılan kültüre **ters düşen tutum ve davranışları** içerir. Bu gruplar toplumun sahip olduğu hatta gurur duyduğu **norm ve değerleri reddederek**, karşit tutum ve davranışlara sahiptirler.
- Karşit kültürler **özellikle gençler arasında yaygın** olarak görülür. Çünkü, yirmi yaşında bir gencin yeni kültürel standartlara uyumu daha kolayken, altmış yaşında bir insanın yeniliklere uyumu kolay değildir. Yaşlılar içinde yaşadığı baskın kültüre artık **etnosentrik** duygularla bağlanmışlardır.

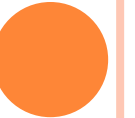

BİR KARŞIT KÜLTÜR ÖRNEĞİ

BİR BAŞKA KARŞIT KÜLTÜR ÖRNEĞİ; 1960'LARDAKİ HİPPİLER

KÜLTÜREL SÜREÇLER

1.KÜLTÜREL YAYILMA;

- **Birbirine yakın toplumlar arasında** kendiliğinden kültür yayılması olur,
- Kültürleri arasında **ortak özellikleri olan ülkelerde yayılma** daha kolay ve hızlı olur,
- Gelişmiş toplumların kültürü, **geri kalmış toplumlara doğru** yayılır(Maddi kültür daha çok, manevi kültür daha az),

2.KÜLTÜRLEME;

- Toplumların kendi kültürlerinde etkinlik kazanması ve eğitim sürecinde karşılaştığı bilinçli ya da bilinçsiz şartlandırmalar,
- **Kültürleme** eğitimi ve öğretimi kapsar,
- **Kültürleme** bilinçli/bilinçsiz, amaçlı/amaçsız veya istendik/kendiliğinden, bireysel/grup öğrenmeleri kapsayabilir,

KÜLTÜREL SÜREÇLER

3.KÜLTÜRLENME;

- İnsanların toplumsallaşmalarını tamamladığı kültürden ayrılıp **başka kültür toplumuna göç etmesi ve o kültürü benimsemesi,**
- ✓ Köyden kente göç,
- ✓ Ülkeden başka ülkeye göç,
- Yararları;
- ✓ Kültür zenginleşmesi,
- ✓ Hoşgörü kazanması,
- ✓ Farklı kültürlerde yetişenlere önyargısız yaklaşma,

KÜLTÜREL SÜREÇLER

4.KÜLTÜR ŞOKU;

- Bir kültürden başka bir kültüre geçişte, yeni kültüre uyum sorunu, sıkıntı, bunalım ve tepki gösterme,
- Yeni olay ve olgunun insanlarda oluşturduğu psikolojik ve toplumsal şaşkınlık, korku, heyecan ve panik durumu,

KÜLTÜREL SÜREÇLER

4.KÜLTÜR ŞOKU;

- Kültür şoku hazırlıksız bir ziyaretçinin yabancı bir kültüre dalması sonucu karşılaştığı etkidir.
- Marco Polo Çin'de bu deneyimi yaşamıştır. Cumhuriyet öncesinde gerileme döneminin Osmanlı aydınları batıyla ilgili ilk temaslarında başlayarak uzunca devam eden süreçte benzer bir şoku yaşamışlardır. Otobüs filmi de kendi ülkelerinde kent ve kasaba görmeyen taşralı insanların Almanya'da metropol içindeki şaşkınlıklarıyla böyle bir şoku konu edinmektedir.

KÜLTÜREL SÜREÇLER

5.KÜLTÜRLEŞME;

- İki farklı kültürün devamlı ilişki ve etkileşimi sonucu birinin diğerinin kültürel değerlerini kabul etmesi,benimsemesi, ortaya yeni bir kültürel yapının ortaya çıkması,
- Etkileşim sonucu biri diğerine üstün gelse de, üstün olanda da önemli değişmeler olur,

6.KÜLTÜREL ASİMİLASYON;

- Bir toplum kültürünün başka bir toplumun kültürünü zamanla kendine benzetmeye çalışması ve kendine bağlı hale getirmesi,

KÜLTÜREL SÜREÇLER

7.ZORLA KÜLTÜRLEME;

- Bir toplumun, başka bir toplumun kültürel değerlerini zorla değiştirmeye çalışması süreci,

8.KÜLTÜREL DEĞİŞME;

- Bir toplumun kültürel yapısının herhangi bir süreç sonucunda kısmen veya tamamen değişikliğe uğraması,

KÜRESELLEŞME VE KÜLTÜR

- Bugün tarihin hiçbir döneminde görülmemiş ölçüde, yeryüzünde insanlar arasında ekonomik ve kültürel etkileşimin artışına tanık oluyoruz.
  - Örneğin bir ülkede çıkan ürün kısa bir süre sonra dünyanın başka ülkelerinde de tüketilmeye başlanmıştır.
  - Hollywood'da çevrilen bir film, aynı zamanda birçok ülkede birden vizyona girerken, ikinci bir dil olarak İngilizce öğrenenlerin sayısı hızla artmaktadır. Bunlara bakarak bazı sosyologlar küresel bir kültüre doğru mu gidiyoruz sorusunu sormaktadır.
- Küresel kültür, bir düzenden çok bir kaostur. Küreselleşme, homojenleştirdiği kadar, farklılaştırmaktadır da. Küreselleşme, merkezi çevreye, çevreyi de merkeze getirmektedir.

KÜRESEL KÜLTÜRÜN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

- Öte yandan, küresel kültürün önünde 3 engel vardır. Bunları; bazı sosyologlar şu şekilde sıralamaktadır:
  - Malların, enformasyonun ve insanların akışı pürüzsüz bir şekilde olmamaktadır. **Kentsel alanların aksine kırsal alanlar daha kenarda kalmaktadır**
  - Küresel kültür tezi, **her yerde insanların yeni ürünler ve hizmetler üretmek için çaba içinde olduğunu varsayar.**
  - Birçok kültürel özelliğin dünya ölçeğine yayılmış olmasına rağmen, bütün ülkelerde insanlar onlara aynı anlamları yüklememektedir.
  - **Örneğin Tokyo'da rap dinleyen gencin New York'taki ile aynı şeyi anladığını iddia etmek güçtür.** Hepimiz dünyayı kendi kültürel merceklerimizle görürüz.

JAPONYA-AVUSTRALYA-TAHRAN- HİNDİSTAN-TÜRKİYE KÜLTÜR ÖRNEKLERİ

KÜLTÜRLERE YAKLAŞIM

1.ETNOSENTRİK YAKLAŞIM(KÜLTÜREL TAASSUP-BEN MERKEZİYETÇİ);

- Bireyin kendi kültürünü temel alması ve diğer kültürleri kendi kültürüyle kıyaslayıp eleştirmesi, aşağılaması,
- Bir toplumda ise süt içilmez ve dana eti yenmez ise bize göre bir akılsızlık örneğidir. Bu bir etnosentrik görüştür.
- Bu görüş karşılıklı anlayış ve hoşgörüyü reddeder. Hemen hepimiz içinde yaşadığımız grubun doğru, uygun hatta diğer gruplara üstün olan niteliklere sahip olduğunu öğretilerek yetiştiriliriz.

ETNOSENTRİK BAKIŞ AÇISIYLA;

boğa güreşi ya da kurban kesmek bir vahşet olarak nitelenir.

2.KÜLTÜREL RELATİVİZM(HOŞGÖRÜLÜ YAKLAŞIM);

- Kültürü, yine o kültürün yapısı içinde değer yargılarını kullanmadan anlamaya çalışması, hoşgörülü davranması,

KÜLTÜREL RELATİVİST BAKIŞ AÇISIYLA

- Boğa güreşi kültürel relativist bakış açısıyla İspanya'ya özgü bir gelenek ya da spor olarak görülür ve bir vahşet olarak nitelendirilmez. Yüzlerce kişi arenada bu gösteriyi büyük bir heyecan ve zevkle izler.
- Kurban kesmek ise Müslümanların Kurban Bayramı'nda yerine getirdikleri dini gerekliliktir. Kurban etinin yoksul kimselere dağıtılmasının da sosyal adaleti sağlama açısından bir fonksiyonu vardır.

POPÜLER KÜLTÜR

- Popüler kültür yaşadığımız günlük hayattır. Bu kültür sporu, müziği, hobilerimizi, televizyonu, sinemayı, kitapları, dergileri kapsar. Çünkü günlük yaşantımızı anlamlandıran gerçekte bu saydıklarımızdır. Popüler kültür aynı zamanda bizi geçmişe bağlayan bir araçtır.
- Her toplumun popüler kültürü kendine özgüdür. **Örneğin**, Japon'ların popüler kültürünü Manga denilen komik el kitapçıkları oluştururken, Rusya'da vatandaşların en sevdiği şey televizyon dizileridir.
- Popüler kültür, **kitlesele tüketimin bir aracıdır**. Popüler kültür yolu ile **geçmişini yeniden yorumluyor, şimdiki zamanı değerlendiriyor ve gelecek hakkında spekülasyon yapıyoruz**.

POPÜLER KÜLTÜR ÜRÜNLERİ

KÜLTÜREL DEĞİŞME

1.Kültürel Değişmeyi Kolaylaştıran Faktörler;

- Toplumun değer ve inançları ile çatışmayan yeni kültür öğeleri daha kolay benimsenir,
- Gelişmiş toplumda kültürel değişmeler daha kolay olur,
- İki farklı toplum ilişkilerinin sıkı ve devamlı olması,
- Çocuk ve gençlerin kültürel değişimi, yaşlılara kıyasla daha kolaydır,

2.Kültürel Değişmeyi Zorlaştıran Faktörler;

- Kapalı toplum olması,
- Maddi manevi kültür öğeleri arasındaki güçlü bağlar,
- Elverişli ortamın olmaması,
- Köklü alışkanlık ve gelenekler,
- Dogmatik inançlar,

KÜLTÜREL DEĞİŞME ÇEŞİTLERİ

1.SERBEST KÜLTÜR DEĞİŞMELERİ;

- Toplumsal yarar,
- Baskı ve zorlama olmaması,
- Değişmenin toplumsal açıdan sağlıklı ve dengeli olması,
- Toplum üyelerince benimsenmesi,

2.ZORUNLU KÜLTÜR DEĞİŞMESİ;

- Zora dayalı mekanik bir değişme,
- Benimsenmemiş, içselleştirilmemiş kültür,
- Farklı kültürlere sahip iki toplumdan birinin diğerine kendi kültürünü dayatması,
- İdari bir egemenliğe ve iktidara sahip bir grup, yabancı bir kültürü kendi toplumuna zorla kabul ettirmeye çalışması sonucu kültür değişmesi,
- Savaş ve işgallerdeki kültürel baskı,
- Zorunlu kültür değişmeleri, toplumda daha çok dengesizliğe, kararsızlığa, reddetmeye, düşmanlığa, toplumsal barışın zedelenmesine neden olur,

ÖRGÜT KÜLTÜRÜ

- Bir örgüt ya da kurumdaki tüm çalışanların oluşturduğu ortak bir değerdir,
- Yöneticiler bu kültürü ve etmenleri çok iyi bilmeli, ortak kültür haline getirmeli, tümünü örgütün amaçları ve yararları için değerlendirip yönlendirebilmeli,
- **Örgüt Kültürünü Oluşturan Etmenler;**
  - Örgütün kural ve ilkeleri,
  - Örgütte çalışanların genel ve alt kültürleri,
  - Örgütün girdi, çıktı ve süreçlerdeki öğeler,
  - Örgütün içinde bulunduğu ülkenin tüm toplumsal maddi ve manevi kültür öğeleri,